

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy**

Bydgoszcz, dnia ....07.2011r.

**P/11/061
LBY-4101-11-01/2011**

**Sz.P.
st. bryg. Tomasz Leszczyński
Kujawsko – Pomorski
Komendant Wojewódzki
Państwowej Straży Pożarnej
w Toruniu**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007r., Nr 231, poz. 1701, ze zm.), zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy skontrolowała Komendę Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej w Toruniu, zwaną dalej „Komendą”, lub „KW PSP”.

Kontrolą objęto „Wykonywanie przez administrację publiczną zadań w zakresie bezpieczeństwa przewozu towarów niebezpiecznych w latach 2010 – 2011 (I kwartał)”.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole podpisanym 12.07.2011r., Najwyższa Izba Kontroli na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Komendantowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia, działania podejmowane przez Kujawsko-Pomorskiego Komendanta Wojewódzkiego PSP w zakresie objętym kontrolą, mimo stwierdzenia nieprawidłowości.

Powyższe uzasadniają przedstawione niżej ustalenia, uwagi i oceny cząstkowe:

1. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia fakt zawarcia w dniu 2.06.2006r. porozumienia, w sprawie określenia zasad współdziałania, w związku z przewozami towarów niebezpiecznych, między Kujawsko-Pomorskim Komendantem Wojewódzkim PSP, a Kujawsko-Pomorskim Wojewódzkim Inspektorem Transportu Drogowego w

Bydgoszczy. Porozumienie to zawarte z inicjatywy Wojewody Kujawsko-Pomorskiego, przewidywało m.in.:

- wymianę informacji o zdarzeniach z udziałem towarów niebezpiecznych,
- udostępnianie informacji o potencjalnych źródłach zagrożeń,
- wymianę informacji o transporcie przez teren województwa kujawsko-pomorskiego szczególnie niebezpiecznych substancji chemicznych,
- prowadzenie przynajmniej 4 razy w roku wspólnych kontroli przewozu towarów niebezpiecznych,
- wspólne szkolenia, wymiana danych i doświadczeń oraz doradztwa w celu poprawy bezpieczeństwa przewozu towarów niebezpiecznych.

Powyższe porozumienie w dniu 22.06.2006r. przekazano do wszystkich podległych KM/KP PSP.

Kontrola wykazała, że o ile porozumienie w latach ubiegłych przynosiło wymierne efekty współpracy, to w okresie objętym kontrolą nie było realizowane.

Kontrole przewozów materiałów niebezpiecznych w różnym zakresie wspólnie z funkcjonariuszami Inspekcji Transportu Drogowego (ITD) i Policji prowadzono w latach wcześniejszych. Dalsze prowadzenie wspólnych kontroli przez kilku funkcjonariuszy różnych służb w tym samym zakresie zostało ocenione przez służby pionu kontrolno-rozpoznawczego Komendy, jako nieefektywne, a tym samym mało zasadne (wobec konieczności realizacji innych obowiązków). Ze wspólnych kontroli na drogach zrezygnowano także z uwagi na jednoznaczną interpretację przepisów wskazujących możliwość realizacji przez PSP jedynie kontroli na terenie przedsiębiorcy.

2. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia również działania służb Komendy, w tym Wojewódzkiego Stanowiska Koordynacji Ratownictwa (WSKR), po otrzymaniu zgłoszenia o przewozie materiałów niebezpiecznych. Ogółem w badanym okresie otrzymano 359 zgłoszeń, z czego 258 od firm cywilnych i 101 z jednostek wojskowych.

W każdym przypadku służba dyżurna podejmowała działania związane z obsługą zgłoszenia zgodnie z regulaminem WSKR. Wojewódzkie Stanowisko Koordynacji Ratownictwa wyposażone było także w komputerową ewidencję wpływających do Komendy zgłoszeń przewozu materiałów niebezpiecznych oraz dokumentowania dalszych działań podejmowanych w sprawie.

3. Pozytywnym zjawiskiem był także fakt, że służby wydziału kontrolno-rozpoznawczego Komendy posiadały wiedzę na temat przedsiębiorców posiadających towary niebezpieczne, a w szczególności wykorzystujących towary, które są objęte obowiązkiem zgłoszenia. W badanym okresie Komenda posiadała Katalog Zagrożeń Województwa Kujawsko – Pomorskiego. Katalog ten aktualizowany był w terminach przewidzianych w § 14 ust. 2 rozporządzenia MSWiA z dnia 24 października 2005 r. w sprawie czynności kontrolno-rozpoznawczych przeprowadzanych przez Państwową Straż Pożarną (Dz. U. Nr 225 poz. 1934) oraz zawierał elementy wymagane § 13 ust. 4 ww. rozporządzenia MSWiA.

W wykazie zakładów (obiektów), w których na terenie województwa kujawsko-pomorskiego występują materiały niebezpieczne w Katalogu wymieniono:

- 12 zakładów stwarzających zwiększone ryzyko powstania poważnej awarii przemysłowej,
- 6 zakładów stwarzających duże ryzyko powstania poważnej awarii przemysłowej,
- 90 innych zakładów (obiektów), w których występują materiały niebezpieczne.

Dla każdego z ww. zakładów (obiektów) podano nazwę obiektu (instalacji), adres, rodzaj występujących materiałów niebezpiecznych i ich maksymalną ilość, sposób składowania lub przetwarzania, zasięg strefy stężeń śmiertelnych i liczbę osób mogących się w niej znaleźć.

4. Kontrola wykazała, że na terenie województwa kujawsko-pomorskiego nie ma parkingów spełniających warunki rozporządzenia MSWiA z dnia 14 sierpnia 2003 r. w sprawie parkingów, na które są usuwane pojazdy przewożące towary niebezpieczne (Dz. U. Nr 161, poz. 1567). W Katalogu zagrożeń, – o którym mowa wyżej, wykazano 6 parkingów, na które mogą być usuwane pojazdy przewożące towary niebezpieczne. Uchybieniem był natomiast fakt, że w kolejnych edycjach Katalogu nie umieszczono uwagi o braku spełnienia przez nie wymogów zawartych w ww. rozporządzeniu MSWiA.

Dopiero w czasie trwania niniejszej kontroli na polecenie Pana Komendanta funkcjonariusze KM/KP PSP dokonali oceny ww. parkingów, w wyniku czego stwierdzono, że nie spełniały one głównie wymogów w zakresie:

- odległości od stanowisk postojowych innych pojazdów oraz budynków,
- odległości od obszarów leśnych,
- odpowiednich znaków drogowych i informacyjno-ostrzegawczych,

- sprzętu przeciwpożarowego.

5. Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia brak przeprowadzania w badanym okresie, na terenie województwa kujawsko-pomorskiego kontroli, o których mowa w art. 29 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 28 października 2002r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 199, poz. 1671 ze zm.), zwanej dalej „ustawą”. Według powyższych postanowień funkcjonariusze PSP wykonują, na terenie przedsiębiorcy posiadającego towary niebezpieczne, kontrolę przewozu drogowego towarów niebezpiecznych oraz wymagań związanych z tym przewozem. Zgodnie z art. 29 ust. 4 ustawy wyniki powyższej kontroli powinny zostać udokumentowane w postaci sporządzenia listy kontrolnej, według wzoru ustalonego rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 29 września 2005r. w sprawie formularza listy kontrolnej (Dz. U. Nr 201, poz. 1667).

Kontrola wykazała, że funkcjonariusze żadnej z 19 podległych Komend Miejskich/Powiatowych (KM/KP) PSP podczas realizowanych w badanym okresie kontroli nie przeprowadzali czynności na podstawie ustawy oraz nie wypełniali listy kontrolnej zawartej w ww. rozporządzeniu Ministra Infrastruktury. W żadnej KM/KP PSP nie ustanowiono uregulowań wewnętrznych w zakresie trybu i zasad przeprowadzania ww. kontroli (np. w sprawie doboru jednostek, przekazywania materiałów z kontroli itp.).

W ocenie powyższej Najwyższa Izba Kontroli uwzględniła fakt, że funkcjonariusze wszystkich KM/KP PSP przeprowadzali w badanym okresie czynności kontrolne wynikające z:

- art. 23 ust. 2 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2009 r. Nr 12, poz. 68 ze zm.),
- art. 269 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008r., nr 25, poz. 150, ze zm.).

Kontrole te przeprowadzano także na terenie przedsiębiorców posiadających towary niebezpieczne. Na przykład KM PSP w Bydgoszczy w 2010r. przeprowadziła kontrole u 6 przedsiębiorców – tj. 100% zakładów dużego i zwiększonego ryzyka z terenu działania, którymi objęto m.in.: stan budynków i miejsc dystrybucji towarów niebezpiecznych do transportu kolejowego i drogowego oraz przestrzeganie procedur załadunku i rozładunku towarów niebezpiecznych.

Kontrole te nie wyczerpywały jednak całego zakresu wymaganego art. 29 ust. 3 ustawy.

Przyczyny powyższego stanu są złożone i zdaniem naczelnika wydziału kontrolno-rozpoznawczego Komendy oraz nadzorującego jego pracę zastępcy Kujawsko-Pomorskiego Komendanta Wojewódzkiego PSP, najważniejsze z nich to:

- ◆ Niewystarczająca obsada personalna, spowodowana niekorzystną sytuacją finansową w PSP, która doprowadziła do konieczności dokonania wyboru priorytetów w zakresie prowadzonych czynności kontrolnych, wobec czego kontrole przewozu towarów niebezpiecznych w 2010r. nie były wykonywane.
  - ◆ Mniejsza o ok. 1/3 niż wynoszą faktyczne potrzeby, możliwość realizacji czynności kontrolno – rozpoznawczych, spowodowała, iż za najważniejsze uznano: odbiory nowych obiektów, kontrole w obiektach: użyteczności publicznej, związanych z organizacją imprez masowych oraz wypoczynku dzieci i młodzieży, a także punkty przedszkolne.
6. W ocenie NIK nieprawidłowością było także nie egzekwowanie przez służby wydziału operacyjnego Komendy, sporządzania przez doradców do spraw bezpieczeństwa raportów powypadkowych, o których mowa w art. 22 ust. 1 pkt 4 ustawy. W badanym okresie w ruchu drogowym na terenie województwa kujawsko-pomorskiego odnotowano 3 zdarzenia z udziałem samochodów przewożących paliwa (wszystkie w I kw. 2010r.), z czego w 2 przypadkach nastąpiło skażenie środowiska poprzez wyciek paliw. Pomimo upływu ponad roku od zaistnienia ww. zdarzeń Komendant Wojewódzki PSP nie otrzymał ww. raportów powypadkowych. Dopiero w czasie trwania kontroli służby wydziału operacyjnego wystąpiły do doradców do spraw bezpieczeństwa w transporcie towarów niebezpiecznych, zatrudnionych w firmach, których pojazdy brały udział w zdarzeniach o wyjaśnienie przyczyn tego stanu. Z otrzymanej korespondencji wynikało, że w 2 przypadkach raport sporządzono i wysłano do służb Wojewody, a w jednym raporcie nie sporządzono. O niewypełnieniu przez doradców swoich obowiązków w czasie trwania kontroli poinformowano Kujawsko-Pomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Transportu Drogowego w Bydgoszczy.

Częściowym uzasadnieniem powyższego stanu jest fakt, na który zwrócono uwagę w składanych wyjaśnieniach, że wprawdzie art. 22, ust. 1 pkt. 4 ustawy, nakłada na doradcę obowiązek sporządzenia raportu powypadkowego, to jednak ustawodawca nie określił granicznego terminu takiego działania.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli, wnosi o:

1. Zapewnienie realizacji przez funkcjonariuszy podległych Komend Miejskich/Powiatowych PSP na terenie województwa kujawsko-pomorskiego kontroli, o których mowa w art. 29 ust. 1 pkt 2 ustawy.
2. Zaktualizowanie, stosownie do potrzeb porozumienia w sprawie określenia zasad współdziałania, zawartego 2.06.2006r. między Kujawsko-Pomorskim Komendantem Wojewódzkim PSP, a Kujawsko-Pomorskim Wojewódzkim Inspektorem Transportu Drogowego w Bydgoszczy.
3. Weryfikowanie pozyskiwanych z KM/KP PSP danych przed ich zamieszczeniem w Katalogu Zagrożeń Województwa Kujawsko – Pomorskiego.
4. Bieżące egzekwowanie przez właściwe służby Komendy, sporządzania przez doradców do spraw bezpieczeństwa raportów powypadkowych, o których mowa w art. 22 ust. 1 pkt 4 ustawy.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Komendanta w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o której mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.